

۲۳۷۲۷۸۵

به نام او که همه هستی از اوست

بررسی مستندنگاری در آثار دفاع مقدس

نگارش:

مرضیه نظرلو

www.ketab.ir

انتشارات آریا دانش

نوبت: اول ۱۴۰۱

سرشناسه	: نظولو، مرضیه، ۱۳۶۱- -۱۹۸۲Nazarlou, Marzieh,
عنوان و نام پدیدآور	: بررسی مستندنگاری در آثار دفاع مقدس / نگارش مرضیه نظولو؛ ویراستار آیدا جعفری.
مشخصات نشر	: تهران: آریا دانش، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۶ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۳-۰۵۰-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: بخش‌هایی از کتاب حاضر بر اساس دو کتاب «جنگ چهره زنانه ندارد» تألیف اسوتلانا آلکسی‌ویچ و «اعدام سرباز اسلوویک» تألیف ویلیام بردفورد هیوئی است.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۸۳ - ۱۸۹.
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- ادبیات و جنگ -- تاریخ و نقد -- Literature and the war -- History and criticism ۱۹۸۸-۱۹۸۰ Iran-Iraq War, تاریخ شفاهی -- ایران Oral history-- Iran
شناسه افزوده	: آلکسی‌ویچ، اسوتلانا، ۱۹۴۸- م. جنگ چهره‌ی زنانه ندارد
شناسه افزوده	: هیوئی، ویلیام بردفورد، ۱۹۱۰ - ۱۹۸۶م. اعدام سرباز اسلوویک
شناسه افزوده	: Huie, William Bradford . The execution of Private Slovik
رده بندی کنگره	: PIR۳۴۴۲
رده بندی دیویی	: ۸۰فا/۸۵۳۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۱۴۷۸۲۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیبا

هر گونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدید آورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است. موارد تخلف را به دفتر مرکزی "انتشارات آریا دانش" گزارش فرمایید.

بررسی مستندنگاری در آثار دفاع مقدس

نگارش: مرضیه نظولو

ویراستار: آیدا جعفری

صفحه آرا: مهدی رادمهر

ناشر: آریا دانش

شمارگان: ۱۰۰ نسخه ❁ نوبت: اول ۱۴۰۱

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۳-۰۵۰-۶

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان آزادی، خیابان بهزاد، پلاک ۳۲ واحد ۱۴ تلفن ۸۸۵۶۲۲۷۳

www.ariyadanesh.ir

حق چاپ جهت ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱	فصل اول : کلیات پژوهش
۲	بیان مسأله
۴	تعریف مفاهیم پژوهش
۵	فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه پژوهش
۶	مقدمه
۶	تعریف ادبیات
۷	ادبیات پایداری
۷	تعاریف ادبیات پایداری
۱۰	تعاریف ادبیات مقاومت
۱۱	تعاریف ادبیات جنگ
۱۲	کارکردهای متفاوت جنگ در ادبیات
۱۴	پیشینه ادبیات جنگ در میان ملل
۱۶	تعریف ادبیات انقلاب اسلامی
۱۶	تعاریف ادبیات دفاع مقدس
۱۸	پیشینه ادبیات انقلاب و دفاع مقدس
۱۹	تعریف مستندنگاری
۱۹	تعریف روایت
۲۰	تعریف زندگینامه
۲۱	تعریف زندگینامه نویسی
۲۲	پیشینه زندگینامه نویسی
۲۳	پیشینه زندگینامه نویسی در اروپا

۲۴	واژه‌شناسی زندگینامه داستانی
۲۵	تعریف زندگینامه داستانی
۲۵	پیشینه زندگینامه داستانی
۲۵	تعریف خاطره و خاطره‌نویسی
۲۸	پیشینه خاطره‌نگاری
۲۸	پیشینه خاطره‌نویسی معاصر در ایران
۳۰	تعریف تاریخ شفاهی
۳۱	پیشینه تاریخ شفاهی در غرب
۳۲	پیشینه تاریخ شفاهی در ایران
۳۳	معرفی کتاب اعدام سرباز اسلویک
۳۳	معرفی کتاب جنگ چهره زنانه ندارد
۳۷	فصل سوم: یافته‌های پژوهش
۳۸	مقدمه
۳۹	سیر تاریخی زندگینامه نویسی
۴۰	سیر زندگینامه نویسی در اروپا
۴۰	دوره شکوفایی زندگینامه خودنوشت، قدیسان و شهسواران
۴۱	خلق واژه بیوگرافی
۴۲	نامه‌ها ذیل گونه زندگینامه‌نویسی
۴۲	زندگینامه‌های تخصصی و ارجاعی
۴۲	حرفه‌ای شدن زندگینامه‌نویسی و حضور زنان در آن
۴۳	تحوّل زندگینامه‌نویسی پس از جنگ جهانی
۴۳	تحلیل روانشناسانه در زندگینامه‌نویسی
۴۵	زندگینامه‌نویسی در جهان اسلام

- ۴۶..... ویژگی کتب زندگینامه‌ای جهان اسلام
- ۵۲..... چستی زندگینامه خودنوشت
- ۵۳..... پیشینه خودنوشت‌ها
- ۵۴..... سفرنامه، ذیل گونه زندگینامه‌ی خودنوشت
- ۵۵..... چستی زندگینامه دیگرنوشت
- ۵۵..... تفاوت زندگینامه خودنوشت با دیگرنوشت
- ۵۶..... ارتباط تاریخ و زندگینامه
- ۵۷..... شاخه‌های زندگینامه‌نویسی معاصر
- ۵۸..... نقش هدف و دیدگاه ایدئولوژی در زندگینامه‌نویسی
- ۵۹..... کارکردهای زندگینامه‌نویسی
- ۶۰..... تفاوت زندگینامه رئال و ایدئال
- ۶۱..... زندگینامه‌نویسی دفاع مقدس
- ۶۴..... زندگینامه داستانی
- ۶۴..... سیر زندگینامه داستانی
- ۶۵..... ساختار زندگینامه داستانی
- ۶۷..... تعریف داستان و تفاوت آن با زندگینامه
- ۶۹..... انواع گونه‌های نزدیک به زندگینامه داستانی
- ۷۴..... عوامل مؤثر در زندگینامه داستانی
- ۷۴..... پژوهش در زندگینامه داستانی
- ۷۶..... ادبیت در زندگینامه داستانی
- ۷۹..... روش نگارش در زندگینامه داستانی
- ۸۲..... سیر نگارش زندگینامه از انقلاب مشروطه تا دفاع مقدس
- ۸۲..... عوامل مؤثر در نگارش زندگینامه داستانی دفاع مقدس

مشکلات زندگینامه نویسی داستانی در دوره کنونی	۸۴
خاطره	۸۶
چیستی خاطره‌نویسی	۸۶
وجوه ارتباط، شباهت و تفاوت خاطرات و یادداشت‌های روزانه	۹۲
یادداشت روزانه دفاع مقدس	۹۷
قالب‌های شاخص یادداشت روزانه دفاع مقدس	۹۸
ارتباط زندگینامه و خاطره	۱۰۰
خاطره‌نگاری در جنگ	۱۰۲
تأثیر دفاع مقدس بر خاطره‌نگاری و یادداشت‌نویسی	۱۰۲
روش خاطره‌نگاری دفاع مقدس	۱۰۵
نقد خاطره‌نگاری دفاع مقدس	۱۱۱
تاریخ شفاهی	۱۱۳
پیدایش تاریخ شفاهی	۱۱۳
سنت روایت شفاهی در جهان اسلام	۱۱۴
تاریخ شفاهی در ایران	۱۱۴
ماهیت و هدف تاریخ شفاهی	۱۱۴
روش علمی تاریخ شفاهی	۱۱۶
حضور عموم مردم در تاریخ شفاهی	۱۱۷
نقش انسان در تاریخ شفاهی	۱۱۷
تاریخ شفاهی و ارتباط آن با علوم دیگر	۱۱۸
وجود ذوق هنری در تاریخ شفاهی	۱۱۹
تفاوت‌ها و اشتراکات سنت شفاهی با تاریخ شفاهی	۱۱۹
سنت شفاهی در ایران	۱۲۲

- ۱۲۲.....شاخصه‌های تاریخ شفاهی
- ۱۲۷.....بینادهنیت در تاریخ شفاهی
- ۱۲۹.....تاریخ شفاهی رویکردی ارتباطی است
- ۱۳۱.....روایت و ارتباط آن با تاریخ شفاهی
- ۱۳۳.....روش کار تاریخ شفاهی
- ۱۴۰.....نقش تاریخ شفاهی در جنگ
- ۱۴۲.....تاریخ شفاهی دفاع مقدس
- ۱۴۵.....تفاوت خاطرات شفاهی و تاریخ شفاهی دفاع مقدس
- ۱۴۶.....ارتباط تاریخ شفاهی با خودزیست‌نامه‌ها
- ۱۴۷.....تفاوت‌ها و اشتراکات خاطره‌نگاری و تاریخ شفاهی
- ۱۵۴.....اهمیت تاریخ شفاهی در حفظ هویت و پاسداشت
- ۱۵۴.....نقد تاریخ شفاهی دفاع مقدس
- ۱۵۶.....بررسی کتاب جنگ چهره زنانه ندارد نوشته سوتلانا آکسیویچ
- ۱۶۳.....بررسی کتاب اعدام سرباز اسلویک
- ۱۶۸.....معرفی گونه‌ای به نام مستندروایی
- ۱۶۹.....تعریف مستند
- ۱۶۹.....تعریف روایت
- ۱۷۰.....چیستی روایت
- ۱۷۷.....نقد مستندنگاری دفاع مقدس
- ۱۸۱.....نتیجه‌گیری
- ۱۸۲.....منابع
- ۱۸۲.....منابع فارسی

پس از جنگ تحمیلی عراق علیه ایران محققان با انباشتی از مطالب مستند در حوزه دفاع مقدس مواجه شدند. از جمله روزنوشت‌ها، اسناد باقیمانده از عملیات و نبرد، وصیت‌نامه‌ها، گزارش‌نویسی‌ها، خاطرات، یادداشت‌ها، زندگینامه‌های شخصی، نامه‌ها و... که براساس وقایع دوران جنگ نوشته شده بود. درعین حال جمع‌آوری خاطرات به شیوه مصاحبه از بازماندگان جنگ نیز در دستور کار قرار گرفت و بر حجم مطالب مستند این عرصه افزود. کم‌کم نویسندگان به فکر تدوین و نگارش اسناد جمع‌آوری شده افتادند. این تدوین و نگارش به جهت استفاده از مواد مستند و همین‌طور اهتمام به حفظ سندیت کار، مستندنگاری نام گرفت. هدف در این پژوهش بررسی چگونگی مستندنگاری آثار دفاع مقدس ذیل چهار گونه اصلی مستندنگاری یعنی زندگینامه، زندگینامه داستانی، خاطره و تاریخ شفاهی می‌باشد. در کنار آن نگاهی اجمالی نیز به دو کتاب مستند جهانی در عرصه جنگ از جمله جنگ چهره زنانه ندارد و اعدام سرباز اسلویک شده است تا به صورت مصداقی از گونه‌های مستندنگاری بررسی شوند. روش انجام پژوهش مطالعات کتابخانه‌ای گسترده و استفاده از تجربه میدانی نویسندگان و پژوهشگران عرصه دفاع مقدس بوده است. از آن جهت که در حوزه مستندنگاری مکتوبات دفاع مقدس خلأ مبانی نظری یکی از آسیب‌هاست؛ تلاش شده با در کنار هم قراردادن تعاریف و مطالب علمی درباره چهار گونه اصلی مستندنگاری و همچنین تجربیات میدانی به توضیح هر کدام از گونه‌ها و بیان ساختارها و فواید آن پرداخته شود. همچنین به مقایسه آنان و نقاط قوت و ضعف نیز توجه شده و در پایان، گونه مستند روایی به‌عنوان برون رفت از بعضی مشکلات گونه‌های مستندنگاری معرفی شده است. هدف پژوهش بررسی مستندنگاری در دفاع مقدس، شناساندن گونه‌های اصلی و شاخصه‌های مهم آن است که البته به جهت حجم گسترده عنوان و زیرگونه‌های بسیار، ناگزیر به مطالب مرتبط از جمله نقد و آسیب‌شناسی نیز گریزی زده شده است. نتیجه به‌دست‌آمده نشان می‌دهد که آثار مکتوب دفاع مقدس فاصله زیادی از شاخص‌های علمی این حوزه دارند و باید ضمن آسیب‌شناسی به کیفی کردن آثار و غنای نظری این حوزه توجه ویژه کرد.